

Exodus 2: Als ziende de Onzienlijke.

Orde van dienst:

Welkom

Votum en zegengroet

GK 163 Dit huis, een herberg onderweg.

Gebed

Kinderen: Mozes in het biezen mandje.

GK 5 Klein, klein kindje...

Inleiding:

Lezen: Exodus 2: 1-22

Nieuwe psalmberijming 54 Verlos mij, God, uw naam is groot.

Preek

Nieuw liedboek 1000 Wij zagen hoe het spoor van God.

Wet: uit Hebrreeën 13: 1-8

Gebed

Collecten

“God en God alleen”- tekst Rikkert Zuiderveld

Zegen.

Na de zegen: Youtube: “No more slaves”. <https://youtu.be/QANH8MWuyaE>

Welkom

Gebed: Heer in de hemel, we komen samen bij u. Hier in de kerk of thuis met deze dienst verbonden.

We zongen over de kerk. De kerk, dat uw huis mag zijn. De kerk als herberg. Een plek waar veiligheid is. Genade en liefde. Waar pijnlijke wonden worden verbonden. Een plek waar struikelende mensen, mensen die zelfs niet langer willen leven, troost vinden en barmhartigheid. Een gastenhuis voor jong en oud. Elke zondag pasen.

En dat menen we. Zo heeft u uw gemeente bedoeld. En zo is het ook ons verlangen. Ons diepe verlangen. Wilt u ons door uw Heilige Geest helpen. Aanvuren. Moed geven. En ons de liefde leren, die Jezus ons heeft laten zien. Vergeef ons, wanneer wij tekort schieten. Verbindt ons voor altijd aan uw liefde voor al uw kinderen en voor deze wereld.

We danken u dat uw gemeente voor onze zr. Klazien zo heeft mogen zijn: een herberg onderweg naar uw Koninkrijk. We danken u voor haar leven. Haar leven met Bert en de kinderen en kleinkinderen. Haar leven in de gemeente. Haar openheid en geloof. We danken voor uw genade, die zij mocht kennen en waar ze van mocht leven. Troost Bert en hun gezien.

Zegen deze zondag, Here. Geef dat deze dienst een ontmoeting mag zijn.

Amen.

Kindmoment:

Mozes in het biezen mandje...

Lied

Dia 1-6

Inleiding:

We lezen vanmorgen verder in Exodus. Het gaat vanmorgen over één van de moeilijkste vragen. Deze: waarom merken we vaak helemaal niets van God?

Waarom grijpt hij niet in in Afghanistan? Waarom laat Hij gebeuren, dat het klimaat het leven zo bedreigt? Waar was Hij in de concentratiekampen? Waarom stierf mijn broertje? Deze vraag komt ook op uit Exodus 2. Er komt een Faraó aan de macht, die het volk van Jakob als een bedreiging ziet en hij gaat het volk uitroeien. Hij laat ze zich doodwerken bij de bouw van zijn projecten. Hij laat de jongentjes in de Nijl gooien. Waarom laat Hij dit toe? Wat leren we uit Exodus 2?

Nog even dit: de dochter van de Faraó, die Mozes vindt en uit het water haalt, noemt hem Mozes.

Mozes: heeft te maken met het Hebreeuwse woord MaSaH = trekken.

Dia 7

En Mozes krijgt die naam omdat hij 'uit het water getrokken is'.

Maar: die Egyptische prinses sprak natuurlijk geen Hebreeuws. Wat is het in het Egyptisch? Het kan dit zijn: Het Egyptische voor- of achtervoegsel 'mosis' betekent 'kind van' of 'geboren uit'. Zo betekent 'Thutmosis' 'kind van Thut' of 'geboren uit Thut'. 'Mozes' zou dan kunnen betekenen 'kind (van de Nijl)'. Volksetymologisch zou de schrijver het verband met het hebreeuwse 'masah' hebben benadrukt: 'uitgetrokken'. Hij is als klein, machteloos kind uit het water getrokken en zal als man met het machteloze volk van God uitrekken uit het slavenhuis Egypte. Gered om te redden.

Preek:

Jaren geleden zag ik de film "Les uns et les autres".

Dia 8

Ik weet niet of u die film kent? Wel eens gezien?

Het is een film over gewone mensen: les uns et les autres. Hij speelt in de tijd van de jaren dertig, de Tweede Wereldoorlog en de jaren daarna. Over gewone mensen met allemaal hun eigen leven vol toeval en liefde en pijn. Alleen door de muziek met elkaar verbonden.

Eén scene heeft mij toen diep geraakt.

Er rijdt dan een trein met tientallen wagons vol mensen naar een concentratiekamp in Duitsland. Iedere wagon zit stampvol. Het is donker. Er wordt gehuild. In een hoek van de wagon zit een jonge moeder met een baby. Stevig tegen zich aangedrukt.

Maar die moeder voorvoelt wat er gebeuren gaat: deze trein rijdt naar de dood. Ze is radeloos.

En wat doet ze? Ze brengt het grootste offer dat een moeder kan brengen: in de bodem van de wagon zit een gat, waardoorheen ze de rails onder zich door ziet schieten. Ze wikkelt haar kindje in een doek en neemt heer sjaal van haar hals. Ze legt haar kind in de sjaal. Als de trein stil staat bij een perron om nog meer mensen in te laden, laat ze haar kindje door het gat heen op de bielzen onder de trein zakken. Door al het lawaai en de drukte zien de Duitsers het niet gebeuren. De trein rijdt verder en haar kindje blijft als een klein bundeltje achter bij het perron.

Zo hoopt die moeder dat haar kindje de oorlog zal overleven en leven. Ook al zal zij sterven. De moeder overleeft het concentratiekamp. Misschien ook wel gedragen door haar hoop om haar kindje na de oorlog terug te zien.

Als ze vrij is gaat ze meteen naar de plek waar ze haar kindje heeft achtergelaten. Vraagt bij de huizen of iemand haar kindje misschien gevonden heeft. Maar niemand weet iets.

Vol pijn leeft ze verder, maar ze is zo gebroken door verdriet, dat ze al jong verdoofd in een verzorgingstehuis terechtkomt.

In de film blijkt dat het kindje toen wel is gevonden op het spoor. Een jongetje. Het is meegenomen door een vrouw uit een ander dorp. Die heeft het opgevoed en het is een gezonde man geworden. Hij gaat ook op zoek. Naar zijn moeder. Na jaren zoeken vindt hij haar in dat verzorgingstehuis. Maar zij is dan al zo ver weg, dat ze niet meer begrijpt wie hij is.

Zo zitten ze naast elkaar op een bankje.

Dia 9

Zo dichtbij en tegelijk zo ver weg.

De boodschap: het leven lijkt allemaal toeval en zonder zin.

Allemaal ijdelheid, zou de prediker zeggen. Lucht en leegte. Zinloos.

Niet voor niets zijn veel mensen nihilist geworden.

Dia 10-hoofdlijn

1. Exodus 2 lijkt ook één grote keten van pijn en toevalligheden.

Alleen al hoe het volk in Egypte is geraakt. Over Jozef en zijn broers. De jaloezie. De domme plannen. Een karavaan richting Egypte, die toevallig voorbij komt.

Jozef, die dan weer een hoge functie heeft. Dan weer in de gevangenis terecht komt. En opeens zit hij op de troon. Het hele gezin komt naar Egypte. Tegen alle beloften aan Abraham in. Want zijn nakomelingen zouden toch Kanaän krijgen om in te wonen. Het beloofde land. En nu zitten ze in Egypte! Tussen allemaal vreemde goden!

Dan komt er een Farao, die dat hele verhaal niet meer kent en dat vreemde volkje alleen maar ziet groeien. Hij komt hij tot het rare besluit om het dan maar uit te roeien. Jongetjes in de Nijl!

Nog meer toeval: ergens in dat grote Egypte trouwen een man en een vrouw. Twee onbetekenende slaven. Ze krijgen zoals zoveel vrouwen een kindje, een zoon. Maar: het jongentje is mooi en ze kunnen het niet over hun hart verkrijgen om het in de Nijl te gooien. Dus maken ze een dwaas plan: een mand van riet, dichtgesmeerd met pek, zetten ze op de golven en nu maar hopen dat het goed komt. Een rivier vol nijlpaarden, krokodillen en slangen. Toevallig vind de dochter van de Farao dit biezen mandje en wordt de kleine Mozes nota bene aan het hof van de Farao zelf opgevoed en onderwezen. En nergens lees je over God.

Ja, ik weet het, wij kennen het verhaal. Wij weten, dat dit kleine kindje het begin wordt van Gods verlossing. Hij is in alle verborgenheid al hard aan het werk om zijn volk te bevrijden.

En die bevrijder ligt in dat biezen mandje op de Nijl. Mozes wordt gered om te redden.

Dat bedoelt de schrijver natuurlijk: 'Let op de verborgen leiding van God!'

Zo kun je deze geschiedenis lezen. En veel bijbellezers begrijpen dat heel goed. Zo gebeurt

dat wel vaker. Kijk maar naar Jezus' eigen geboorte: Romeinen in het land, een harde wettische godsdienst in Jeruzalem, trots, En dan wordt een onbekend meisje in Nazareth zwanger. Een gehuchtje in het heidense Galilea. Hun kindje ligt in een kribbe, een voerbak. Het is zo klein.

Maar we weten: dat kindje is de Messias. De grote bevrijder uit de slavernij van de zonde en de dood.

2. Dat is één kant. Er is ook een andere kant.

Dia 10-hoofdlijn

Want veel mensen vinden dit allemaal maar erg gladjes en romantisch. Die ergeren zich aan christenen, die soms zo makkelijk kunnen zeggen, dat God overal een bedoeling mee heeft. Je kent dat wel: “God heeft een plan met jouw leven!”.

Maar jij bent ziek. En je wordt niet beter. Je vrouw sterft jong. Wat is dat plan?

En de ondertoon is soms, dat het dus niet zo erg is wat je meemaakt. God heeft er een bedoeling mee! Iedere wolk heeft een zilveren randje. Maar als het nu alleen maar pijn doet? Als je helemaal geen zilveren randje ziet? Als je God kwijtraakt?

Mensen ergeren zich daaraan: christenen zien alleen maar de mooie dingen en de schaduwen vergeten ze of dringen ze weg.

Je bent zwanger en de bevalling is erg zwaar. Je bent net op tijd in het ziekenhuis en het leven van je kindje wordt gered. Je bent God daar terecht dankbaar voor.

Maar veel baby's redden het niet in deze wereld. Omdat er geen ziekenhuis met al die mooie apparatuur in de buurt is. Omdat ze geaborteerd worden. Miljoenen per jaar. Omdat zij wel in de Nijl zijn geworpen.

Wat moet je daarmee?

Mozes wordt gered. Mooi. Maar al die andere jongentjes dan? Heeft God daar ook iets over te zeggen?

En dan gaat het alleen nog over dat biezen mandje. Maar als Mozes ouder wordt, wordt het niet beter. Hij slaat een Egyptenaar dood, moet vluchten en na een barre tocht door de woestijn komt hij in Midian. Alles is hij kwijt. En daarna loopt hij 40 jaar lang schapen te hoeden in de woestijn. Zijn leven begon zo mooi, maar loopt vast in het mulle zand van de woestijn. Het lijkt allemaal zo zinloos.

Wat moet je hiermee?

Dia 10-hoofdljn

3. Om je heen kom je ruwweg **twee soorten reacties** tegen.

Er zijn mensen, die toch zin willen geven aan wat ze meemaken: ‘God heeft een plan met mijn leven!’. Het is allemaal niet zinloos.

En er zijn mensen, die alleen maar de chaos zien. De zinloosheid. De pijn. Wat is de zin van wat er in Afghanistan gebeurt? Waarom moest mijn zoon daar sneuvelen?

Die eerst groep zegt: “Er is een God, die van mij houdt. Ik ben zijn geliefde kind. En dus kan het nooit echt fout gaan in mijn leven. Soms een beetje, maar niet erg. Ze zien vooral de goede dingen.

Soms in kleine dingen: ‘Ik dacht aan mijn zus in het ziekenhuis en wilde naar haar toe. Maar hoe? En op dat moment belde een vriendin, die ook op bezoek wilde en juist aan mij wilde vragen om met haar mee te rijden!’.

Sommige mensen staan zo in het leven: als ze moeilijke dingen meemaken, weten ze daar soms een uitleg voor te geven. Dat het voor hun bestwil was. Dat mijn man invalide werd, heeft ons zo aan elkaar verbonden! Er is uiteindelijk harmonie. Het klopt.

Maar deze geschiedenis lijkt dat niet te kennen. Er is geen harmonie. Er gebeuren gewoon vreselijke dingen en nergens grijpt God in. Wat is de zin?!! Niet voor niets vragen de Hebreëen straks aan Mozes: “Wat is de naam van die God, waar jij het over hebt?”.

Ze bedoelen: “we merken helemaal niets van die God van Abraham, Izaäk en Jakob!”.

En daar wijst die tweede groep vooral op. Zij zeggen: er is geen zin en er is geen God. Kijk eens omhoog naar de sterren in die oneindige ruimte. Het universum is gewoon onverschillig. En als je nare dingen meemaakt, dan is dat gewoon pech. En als je mooie

dingen meemaakt, dan heb je geluk. Gewoon geluk, dat jouw wieg in Nederland stond en niet in Afghanistan.

Zo simpel is het leven.

En op een dag ga je dood. Het universum haalt zijn schouders op en binnen een jaar zijn de meeste mensen weer vergeten. Ja, je kunt natuurlijk proberen om zelf zin aan je leven te geven. Door te genieten van muziek of mooie reizen. Of door wat voor anderen te betekenen. Door mooie boeken te schrijven. Dat helpt soms vrij aardig. Maar je moet er niet te lang bij stil staan anders word je alsnog erg somber.

Twee groepen mensen, die totaal anders in het leven staan. De een positief en vol hoop. De ander eerder cynisch en juist zonder hoop.

Toch hebben ze iets gemeen.

In feite zeggen beiden groepen mensen dit: "Als er een God bestaat en die God is goed, dan moet je dat in het leven kunnen zien".

Dat is voor beide groepen hetzelfde uitgangspunt: als God bestaat moet je hem ook kunnen ontdekken.

Maar de conclusie is anders.

De ene groep zegt: "God bestaat. Kijk maar naar de natuur. Kijk hoe mooi mijn leven is. Mijn zoon kwam veilig terug uit Uruzgan!".

De andere groep zegt: "God bestaat niet. Het leven is vol strijd en dood. Alles is door evolutie ontstaan. Het leven is oneerlijk: mijn zoon kwam niet terug uit Uruzgan".

4. Geen van beide standpunten is Bijbels.

Dia 10-hoofdstuk

Lees het boek prediker maar en je weet, dat het leven vaak zinloos is. In mensen ogen een chaos. Daar kun je de hand van God niet zomaar in ontdekken. Alle mooie woorden ten spijt. Uit Exodus 2 leren we een derde weg.

Even terug naar Mozes: Mozes wordt in Egypte geboren als joods jongetje. Kind van een onderdrukt volk. Hij had direct moeten sterven. Maar door een keten van menselijke berekening en bizarre toevalligheden komt hij als joods jongetje aan het hof van de Farao en ontvangt daar een hoge opleiding. Hij is nu volwassen. Heeft een hoge status: zoon van de dochter van de Farao. Het leven is goed voor hem geweest. Hij heeft erg veel geluk gehad, zouden mensen zeggen.

Maar op een dag komt hij voor een diepe keus te staan: hij gaat kijken bij de mensen van zijn volk, die bezig zijn met de bouw van Pithom en Raamses. En hij ziet hoe een man van zijn eigen volk wordt afgeranseld door een Egyptenaar.

Wat doet Mozes?

Moet hij die slaaf helpen en zo zijn status en luxe leven in de waagschaal stellen voor een slaaf?

Of moet hij doorlopen en doen alsof hij niets gezien heeft?

Hij moet kiezen. Doorlopen is ook een keus.

Wat doet hij?

In één klap gooit hij zijn hele leven overhoop.

Hij kiest voor die slaaf en slaat die Egyptenaar zo hard, dat hij sterft.

Zijn mooie geordende leventje wordt in één keer een chaos. Want hij is gezien, moet vluchten en een paar maanden later zit hij in de woestijn met een stel schapen van een ander.

Waarom doet Mozes dat? Waarom gaat hij eigenlijk bij zijn volk kijken?

Hij had daar helemaal niet hoeven zijn!

Van Mozes leren we die derde weg: de weg van het geloof.

Dat lezen we in Hebrëen 11: **“Door het geloof konden Mozes’ ouders hem na zijn geboorte drie maanden verborgen houden. Ze vonden hun kind erg mooi en waren niet bang voor het bevel van de koning. Door zijn geloof weigerde Mozes, toen hij volwassen werd, aangesproken te worden als een zoon van de dochter van de Farao. Liever werd hij even slecht behandeld als het volk van God, dan dat hij vluchtig voordeel had bij de zonde; omdat hij uitzag naar de beloning waardeerde hij de smaad van Christus hoger dan de schatten van Egypte. Door zijn geloof verliet hij Egypte zonder angst voor de woede van de koning; hij volhardde, als zag hij de Onzienlijke”.** (Dia 11)

Wat houdt deze 3e weg in?

Dat zie je in Hebrëen 11. Daar is geloven niet, dat je in moeilijke èn mooie dingen altijd wel zin ziet. Dat je het kunt uitleggen als je kind sterft. Dat je in je leven vaak Gods hand terugziet. Ook al is die hand er elke dag.

Het gaat daar juist om geloven terwijl je helemaal niets ziet.

Zo begint hoofdstuk 11: **“Het geloof legt de grondslag voor alles waarop wij hopen en het overtuigt ons van de waarheid van wat wij niet zien”.** (Dia 12)

Geloven is niet, dat jij alle samenhangen ziet, dat je alles wel uit kunt leggen en Gods bedoeling altijd weet. Geloven is erop vertrouwen, dat God dat wel ziet. Dat Hij het wel weet.

In het christelijk geloof gaat het om vertrouwen. Vertrouwen, dat God zijn beloften waar maakt.

Abraham geloofde dat hij nog een zoon zou krijgen ook al waren hij en Sarah al oud en kon Sarah helemaal geen kinderen krijgen. Hij vertrouwde, dat God hem een nieuw land zou geven, ook al zag hij daar nog niets van. Maar: hij gaat op weg!

In de Bijbel heeft geloof altijd te maken met vertrouwen in God. Juist omdat je zelf niets ziet. Geen zin, geen engel of ingrijpen van God.

Mozes wist: dat kleine slavenvolkje draagt een belofte van God met zich mee.

Hoe vaak hadden zijn vader en moeder daar niet over verteld toen hij nog klein was en bij hen woonde. Over Abraham, Izaäk en Jakob. Over het beloofde land.

En dat dreef hem naar dat volkje toe. Hoe zwak en hulpeloos ze ook waren in mensenogen.

Dat is geloof: je hebt een belofte in handen. Een belofte van nieuw leven op een nieuwe aarde.

En dat maakt alles anders. Dat maakt dat je in dit leven andere keuzes maakt.

Dát doet Mozes: hij helpt een slaaf, die hem niets terug kan geven. Ook al loopt zijn eigen carrière, zijn mooie toekomst, gevaar.

Als christen maak je andere keuzes. Vreemde keuzes in de ogen van de mensen om je heen. Waarom doe je dat? Omdat je een nieuwe wereld verwacht.

Geloof is niet één of andere krachtbron in jezelf waardoor je opeens moediger of beter bent dan anderen. Nee, je gelooft in een andere, nieuwe wereld. Zonder kwaad en pijn dood.

Een wereld die je nu nog niet kunt zien. Integendeel. Maar je weet dat God deze wereld op een dag zal bevrijden. Dat heeft hij beloofd.

Hoe weet ik dat? Dat ik deze God kan vertrouwen?

Omdat je Jezus kent.

Ook hij werd geboren als gewoon kindje. Hij werd in een kribbe, een voerbak gelegd. De tiran Herodes liet ook tientallen jongentjes wreed doden in Bethlehem om ook dit kind te doden. Bang voor zijn troon.

Ook Jezus is gered om te redden.

Als een Mozes in zijn biezen mandje dreef Jezus op de wilde golven van de haat van de wereld. Klein en machteloos stierf hij aan een kruis.

En God greep niet in.

Pas toen Jezus in het graf lag, op de bodem van het leven, toen pas bracht de Vader een keer in zijn leven: Jezus stond op uit de dood. En zo brak Hij de weg open naar het nieuwe leven.

Op een dag zal Hij terugkomen en al Gods kinderen voorgoed bevrijden uit de slavernij.

We leven met een belofte middenin een zinloos bestaan.

En dat maakt het verschil.

Het maakt een enorm verschil of je gelooft, dat alles met de dood is afgelopen of dat je gelooft dat er een nieuwe wereld komt. Het maakt alles uit of er een God is, die ons kent en op ons wacht.

Die belofte geeft zin en betekenis aan je leven.

En je leeft je leven alsof je de Onzienlijke kunt zien.

Amen.

Gebod: Vader in de hemel, trouwe God, we danken u voor uw grote beloften. Beloften van nieuw leven. Van vergeving. Beloften van een nieuw Koninkrijk op een nieuwe aarde. We danken u voor de manier waarop u die beloften waar maakt en verzegelt. U gaf uw zoon in deze wereld. In een voerbak. Aan een kruis. In het graf. En als een Mozes verlost hij ons uit de slavernij van de zonde en de dood. We danken u voor het grote geschenk van uw Heilige Geest, die in ons hart wil wonen en onze ogen verlicht, waardoor we U, de Onzienlijke, nu al mogen zien.

Dat hebben we ook erg nodig. Want we leven in een wereld, die heel zinloos kan lijken. Vol lucht en leegte. Niets blijft. Wat we vandaag opbouwen kan morgen instorten. Wat we vandaag bezitten, moeten we morgen achter laten op de vlucht.

We zien het heel letterlijk in Afghanistan gebeuren.

Heer, we bidden u voor dat land. Voor al die mensen, die achterbleven omdat deuren gesloten werden en vliegtuigen niet meer veilig konden landen. We bidden u voor Jaber.

Wilt u hem beschermen.

We bidden u voor zoveel landen, waar terreur heerst. Waar mensen in naam van Allah worden ontvoerd of gedood. Vader, laat het licht van uw evangelie schijnen in harten van mensen, die denken dat zij door geweld en terreur en zelfs zelfmoordmissies denken, dat zij een goed werk doen. De hemel verdienen.

Zegen de regeringen in deze wereld.

Zegen de gesprekken die in ons land tot een regering moeten leiden.

Zegen het leven van al uw kinderen in deze wereld. Geef dat we een licht mogen zijn en een zoutend zout. Kinderen van het Koninkrijk. Zodat veel mensen de weg naar uw Koninkrijk mogen vinden.

Amen.